mėginiai rodo kelis Šatos gilėjimo ir seklėjimo etapus.

Iš viso 2012 m. balandžio ir spalio mėnesiais vykusių archeologinių žvalgymų metu metalo ieškikliais iššvalgytas apie 23400 m^2 plotas, aptikti 135 radiniai, kurie buvo perduoti KM. Šliktinės aukojimo vietoje surastų radinių rūšys yra aptinkamos kuršių laidojimo paminkluose. Radiniai datuojami X–XI a.

The Šliktinė sacrificial site

The Šliktinė sacrificial site is located in Skuodas District, NW Lithuania. It became known after two hoards of weapons and ornaments (more than 300 artefacts) were found there in 1938 and 1971. The hoards date to the 9th–11th centuries.

After learning that the Šliktinė sacrificial site is being ploughed by local people, a field survey was organized (Figs. 1, 2). On 17–19 April and 12–14 October 2012, VU and KU students and research fellows used metal detectors to discover 135 artefacts, 131 of which are related to the hoards found in the 20th century. During the survey, six geological borings were made and samples of the ground layers taken.

Most of the artefacts were located on the ground's surface or close to it in an area about 15–25 meters wide. The hoard consists of socketed and tanged spearheads, knives, penannular brooches with quadrangular, polygonal, and rolled terminals, and bracelets (Figs. 3–5). Some unique finds were also discovered: a neck-ring with a hook-and-loop clasp, a miniature axe (Fig. 6), a barrel-shaped weight (Fig. 7), and a fragment of an Arabian dirham that was too small to be dated (Fig. 8).

All of the artefacts are characteristic of Curonian burial sites and can be dated to 10th–11th centuries.

Monika Žemantauskaitė

Žvalgymai Vilkaviškio rajone prie Aistos upės

2012 m. spalio mėnesį Vilkaviškio rajone, šiauriau rajoninio kelio Patilčiai–Bartninkai–Kaupiškiai (Nr. 5115) atkarpos Bartninkai–Sausninkai buvo žvalgomas suartas žemės paviršius. Žvalgytos teritorijos ašimi laikoma Aistos upė, tekanti PR–ŠV kryptimi, tik vėliau paaiškėjo, kad surastos naujos radimvietės išsidėsčiusios senovinio ežero krantuose (1 pav.). Šioje teritorijoje archeologiniai tyrimai niekada anksčiau nevykdyti.

Nesistemingi paviršiaus žvalgymai buvo vykdomi atsižvelgiant į paviršiaus matomumą, vietovės reljefą, barjerus (pvz., melioracinius kanalus). Penkių žvalgytojų kelias ir surasti radiniai buvo užfiksuoti GPS imtuvais. Žvalgyta vietovė pasižymėjo dideliais suartų laukų plotais ir geru paviršiaus matomumu. Senovinio ežero krantuose buvo surastos 4 naujos radimvietės.

Sausininkų 1 radimvietė – tai moreninė kalva, esanti apie 270 m į Š nuo kelio Nr. 5115 ir apie 370 m į R nuo Širvintos upės vingio. Dirvožemio paviršiuje buvo surasta 15 titnago radinių ir 16 lipdytinės keramikos su mineralinėmis priemaišomis šukių. Titnago radinių kolekcijoje daugiausia nuoskalų (12 vnt.), rasti 2 skelčių fragmentai bei vienas nedidelis vienagalis skaldytinis. Tarp keramikos šukių vyrauja indų sienelių fragmentai, tačiau pasitaikė 2 pakraštėliai.

Sausininkų 2 radimvietė lokalizuota ant moreninės kalvos, apie 570 m į ŠV nuo Sausininkų 1 radimvietės. Šioje kalvoje surasti 7 titnago radiniai: gremžtukas (2 pav.), vienagalis skaldytinis, netaisyklinga skeltė ir 4 nuoskalos.

1 pav. Radimviečių situacija: 1 – radiniai.

Fig. 1. Situation plan of the find spots: 1 – finds

Pagerniavės-I 1 radimvietė fiksuota Aistos dešiniajame krante, dešiniau kelio Sausininkai–Moliniškiai. Radimviete įvardytas ruožas palei senovinio ežero Š pakrantę, kuriame aptikta 15 radinių. Tarp titnago radinių surasta šaukštinė nuoskala (3 pav.), skeltė, yla bei 4 nuoskalos. Surastos 6 lipdytos keramikos šukės su smulkiomis mineralinėmis priemaišomis. Taip pat 1 akmeninis trintuvas bei gabalėlis šlako.

Pagerniavės-I 2 radimvietė yra apie 1,5 km į PR nuo Pagerniavės-I 1 ir apie 1,2 km į ŠR nuo Sausininkų 1 radimviečių. Lėkštos kalvelės paviršiuje surasti 3 titnago radiniai: 2 apskaldyti titnago žaliavos rieduliukai bei nuoskala.

Paviršiniai radiniai rodo, kad kultūrinis sluoksnis šiose vietose slūgso negiliai, todėl žalojamas arimo metu ir gali būti visiškai sunai-

2 pav. Gremžtukas, rastas Sausininkų 2 radimvietėje. M. Žemantauskaitės nuotr.

Fig. 2. The scraper found at the Sausininkai 2 find spot

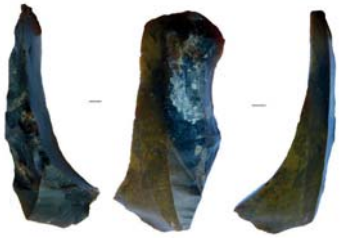

3 pav. Šaukštinė nuoskala, rasta Pagerniavės-I 1 radimvietėje. M. Žemantauskaitės nuotr.

Fig. 3. A spoon-shaped flake found at the Pagerniavė-I 1 find spot

kintas. Be platesnių tyrimų kultūrinio sluoksnio išlikimo nustatyti neįmanoma. Sprendžiant pagal radimviečių radinius galima teigti, kad šioje vietovėje žmonių veikla vyko akmens ir geležies amžiais.

A field survey near the River Aista in Vilkaviškis District

In 2012 a fieldwalking survey was conducted over ploughed ground in the Bartininkai–Sausininkai segment of the narrower Patilčiai–Bartininkai–Kaupiškiai (Nr. 5115) district road in Vilkaviškis District. Four new find spots were discovered on the former shores of an old lake: Sausininkai 1 and 2 and Pagerniavė-I 1 and 2 (Fig. 1), where flint flakes (Fig. 3), blades, cores, an awl, and scraper (Fig. 2) were found along with sherds of hand built pottery with mineral filler. On the basis of the finds, it is possible to state that the human activity at this site occurred during the Stone and Iron Ages.

Monika Žemantauskaitė

Žvalgomieji tyrimai Vištyčio ežero aplinkoje

2012 m. spalio–lapkričio mėnesiais Vištyčio ežero (Vilkaviškio r.) aplinkoje (1 pav.) atlikti žvalgomieji tyrimai, kurių tikslas – archeologinių vietų paieška. Vištyčio ežero Š pakrantėje (dabartinėje Vištyčio miestelio teritorijoje) žvalgant suartų laukų paviršių, surasta priešistorinių žmonių veiklos pėdsakų. Rusijai priklausančioje ežero V pakrantėje šiuo metu žinoma 11 akmens–bronzos amžiumi datuojamų archeologinių vietų. Lietuvai priklausančioje Vištyčio ežero pakrantėje archeologiniai tyrimai niekada anksčiau nevykdyti, tačiau buvo žinoma keletas atsitiktinių radinių, saugomų įvairiuose Lietuvos muziejuose ir privačių asmenų rankose.

LAA yra viena pozicija, aprašanti Vištytyje rastą dviašmenį akmeninį kirvį, saugomą VDKM (*LAA*, V., 1974, t. 1, p. 197). Be to, Vištyčio apylinkėse – Rėčiūnuose – rastas laivinis kovos kirvis, saugomas tame pačiame muziejuje (ten pat, p. 173). Meiliūnuose rastas akmeninis pentinis kirvis, saugomas UkKM (ten pat, p. 150).

LNM saugomas 2000 m. atsitiktinai rastas kaulinis žeberklas. Radinys, anot liudininkų, aptiktas kasant duobę Pievų gatvėje, Vištyčio gyventojui Petrui Šlivinskui priklausančiame sklype. Žeberklai su keliomis užbarzdomis prie viršūnės yra priskiriami Miulerupo 7 tipui. Pietiniame Baltijos jūros regione jie datuojami mezolito periodu (priskiriami Maglemozės kultūrai), o Rytų Europoje – neolito (Rimantienė R., *Akmens amžius Lietuvoje*, V., 1996, p. 94; Juodagalvis V., *Užnemunės priešistorė*, V., 2010, p. 143–144, pav. 95:3).

Akmens amžiaus radinių Vištyčio ežero V krante žinoma nuo XX a. 4 dešimtmečio. Sistemingus archeologinius žvalgymus ir detalius tyrimus vykdė V. I. Timofejevas 1974 ir 1981 m. Tyrinėta vieta į archeologinę literatūrą įėjo Vištyčio 1 (Виштынецкая 1) vardu. Joje ištirtas 84 m^2 plotas, rasta titnago radinių ir keramikos šukių. Nors kasinėjant izoliuoti kultūriniai sluoksniai neišsiskyrė, bet pagal radinių pobūdį ir analogijas su gyvenvietėmis iš Lietuvos teritorijos V. I. Timofejevas Vištyčio 1 gyvenvietėje išskyrė 3 kultūrinius horizontus, kuriuos suskirstė ir datavo taip: 1 – antra mezolito pusė; 2 – ankstyvasis neolitas; 3 – vėlyvasis neolitas – ankstyvasis bronzos amžius (Тимофеев В. И.,